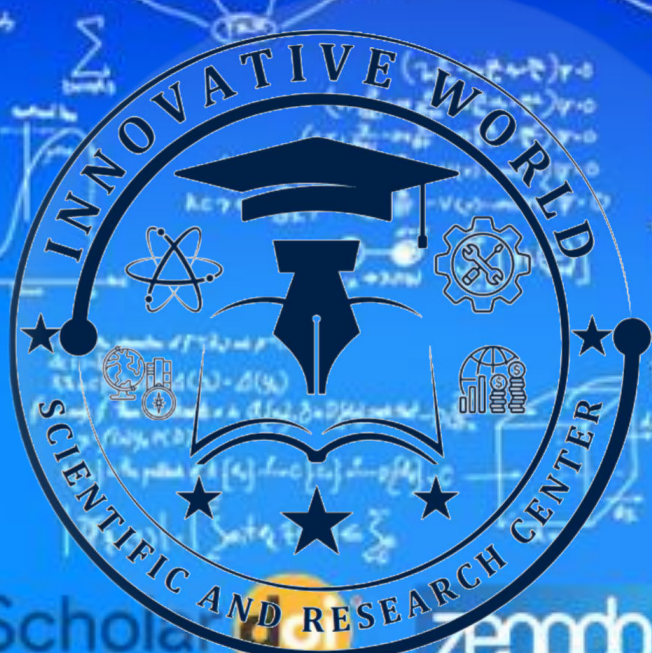

INNOVATIVE WORLD
Ilmiy tadqiqotlar markazi

ZAMONAVIY ILM-FAN VA TA'LIM: MUAMMO VA YECHIMLAR ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

+998335668868

<https://innoworld.net>

2026

**ILMIY-ONLAYN KONFERENSIYA TO'PLAMI
СБОРНИК НАУЧНЫХ-ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЙ
SCIENTIFIC-ONLINE CONFERENCE COLLECTION**

www.innoworld.net

O'ZBEKISTON-2026**« ZAMONAVIY ILM-FAN VA TA'LIM: MUAMMO VA YECHIMLAR »
NOMLI ILMIY, MASOFAVIY, ONLAYN KONFERENSIYASI**

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTNING 2020 YIL 2-MART KUNGI «ILM, MA'RIFAT VA RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH YILI»DA AMALGA OSHIRISHGA OID DAVLAT DASTURI TO'G'RISIDA»GI FARMONIDA KO'ZDA TUTILGAN VAZIFALARNI IJROSINI TA'MINLASH MAQSADIDA «INNOVATIVE WORLD» MCHJ TOMONIDAN TA'SIS ETILGAN «ORIENTAL JOURNAL ACADEMIC AND MULTIDISCIPLINARY JOURNAL (OJAMR)» ILMIY-USLUBIY JURNALINING (O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTI ADMINISTRATSIYASI HUZURIDAGI AXBOROT VA OMMAVIY KOMMUNIKASIYALARNI RIVOJLANTIRISH AGENTLIGINING 138572-SONLI GUVOHNOMA HAMDA ISSN 3030-3079) "ZAMONAVIY ILM-FAN VA TA'LIM: MUAMMO VA YECHIMLAR" NOMLI ILMIY, MASOFAVIY RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ONLINE KONFERENSIYASINI E'LON QILADI.

KONFERENSIYA TO'PLAMI ZENODO, OPEN AIRE, OPEN ACCESS VA INTERNET ARCHIVE BAZALARIDA INDEKSLANADI. KONFERENSIYA TO'PLAMIGA DOI RAQAMI BERILADI.

KONFERENSIYA TO'PLAMIGA QUYIDAGI YO'NALISHLAR BO'YICHA MAQOLALAR QABUL QILADI:

1. ANIQ FANLAR
2. TABIIY FANLAR
3. TEXNIKA FANLARI
4. PEDAGOGIKA FANLARI

TALABALARDA SOG'LOM PSIXOLOGIK TAFAKKURNI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK MEXANIZMLARI**E.Kurbanov, D.Xo'jamurodova**Guliston davlat universiteti v.b dotsenti
p.f.f.d., (PhD) Filologiya fakulteti talabasi,

Annotatsiya. Mazkur tezisdagi talabalarda sog'lom psixologik tafakkurni shakllantirishning ilmiy-nazariy asoslari hamda pedagogik mexanizmlari tahlil qilinadi. Shuningdek, shaxsning ruhiy salomatligini ta'minlash, emotsional barqarorligini mustahkamlash hamda stressli vaziyatlarga nisbatan ijobiy munosabatni rivojlantirish jarayonida pedagogik omillarning o'rni yoritiladi. Tadqiqotda talabalarning sog'lom fikrlashini rivojlantirishga xizmat qiluvchi ta'lim metodlari, shaxsga yo'naltirilgan yondashuv hamda psixologik muhitning ahamiyati ochib beriladi. Natijada talabalarda sog'lom psixologik tafakkurni shakllantirish shaxsning barkamol rivojlanishi hamda kelajakdagi kasbiy faoliyatida muhim omil ekanligi ilmiy jihatdan asoslanadi.

Kalit so'zlar: sog'lom tafakkur, psixologik barqarorlik, sanogen tafakkur, pedagogik mexanizm, emotsional barqarorlik, stressga chidamlilik, shaxs rivoji, motivatsiya, ta'lim jarayoni.

Bugungi kunda jamiyatda yuz berayotgan ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlar, axborot oqimining ortib borishi hamda globallashuv jarayonlari yoshlarning ruhiy holatiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, oliy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan talabalarning psixologik barqarorligi, emotsional holati va ijobiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish muhim pedagogik masalalardan biri hisoblanadi. Talabalik davri shaxsning intellektual, ma'naviy hamda psixologik jihatdan shakllanishida muhim bosqich hisoblanadi. Shu sababli talabalarda sog'lom psixologik tafakkurni rivojlantirish ta'lim tizimining dolzarb vazifalaridan biri sifatida qaralmoqda.

Psixologiya fanida sog'lom psixologik tafakkur shaxsning ruhiy salomatligini ta'minlash, salbiy fikrlarni nazorat qilish va ijobiy munosabatni shakllantirishga xizmat qiladigan fikrlash jarayoni sifatida talqin etiladi. Mazkur tushuncha ko'pincha sanogen tafakkur tushunchasi bilan ham uzviy bog'liq holda izohlanadi. Rus olimi Yu.M.Orlov sanogen tafakkur haqida shunday fikr bildiradi: "Sanogen tafakkur insonning ruhiy salomatligini saqlashga xizmat qiladigan fikrlash jarayonidir" [1]. Demak, sog'lom tafakkur insonning emotsional muvozanatini saqlash, stressli vaziyatlarga nisbatan to'g'ri munosabatni shakllantirish hamda ijobiy fikrlashni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Shaxs rivojlanishi nazariyasida sog'lom psixologik tafakkur insonning psixologik ehtiyojlari bilan ham bog'liqdir. Mashhur amerikalik psixolog A.Maslou inson ehtiyojlari iyerarxiyasi nazariyasida shaxsning o'z imkoniyatlarini to'liq namoyon qilishi uchun avvalo uning ruhiy ehtiyojlari qondirilishi zarurligini ta'kidlaydi. Olimning fikricha, "insonning o'zini namoyon qilishi uchun uning asosiy psixologik ehtiyojlari qondirilgan bo'lishi kerak" [2]. Bu fikr talabalarda sog'lom psixologik tafakkurni shakllantirish jarayonida ta'lim muhitining muhim rol o'ynashini ko'rsatadi.

Shuningdek, amerikalik psixolog K.Rodgers shaxsga yo'naltirilgan ta'lim g'oyasini ilgari surib, ta'lim jarayonida ijobiy psixologik muhit yaratish muhimligini ta'kidlaydi. Uning fikriga ko'ra, "shaxs rivoji uchun eng muhim shartlardan biri – bu tushunishga asoslangan va qo'llab-quvvatlovchi muhitdir" [3]. Bu esa pedagogik faoliyatda talabalarga nisbatan insonparvarlik yondashuvi, ularni qo'llab-quvvatlash va motivatsiyasini oshirish zarurligini ko'rsatadi.

Talabalarda sog'lom psixologik tafakkurni shakllantirishda pedagogik mexanizmlar muhim rol o'ynaydi. Bunday mexanizmlar qatoriga shaxsga yo'naltirilgan ta'lim yondashuvi, interaktiv metodlardan foydalanish, psixologik treninglar tashkil etish, motivatsiyani oshirish hamda stressni boshqarish ko'nikmalarini shakllantirish kiradi. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim talabalarning individual xususiyatlari va qiziqishlarini hisobga olgan holda ta'lim jarayonini tashkil etishni nazarda tutadi. Bu yondashuv talabalarning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi va ularning ijobiy fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi.

Pedagogik jarayonda interaktiv metodlardan foydalanish ham talabalarning psixologik tafakkurini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Guruhiy muhokamalar, muammoli vaziyatlarni tahlil qilish, rol o'ynash usullari va psixologik treninglar talabalarning emotsional barqarorligini oshirishga xizmat qiladi. Bu metodlar orqali talabalar turli vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilish, o'z his-tuyg'ularini boshqarish va ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Talabalarda sog'lom psixologik tafakkurni shakllantirishda motivatsiya ham muhim omil hisoblanadi. Motivatsiya shaxs faoliyatining asosiy harakatlantiruvchi kuchi bo'lib, u insonni maqsad sari intilishga undaydi. Ta'lim jarayonida talabalarning muvaffaqiyatlarini e'tirof etish, ularni rag'batlantirish va qo'llab-quvvatlash ijobiy psixologik muhitni yaratishga yordam beradi. Shu bilan birga, talabalarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish, ularni ijodiy faoliyatga jalb qilish ham sog'lom tafakkur shakllanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Ta'lim muassasasida ijobiy psixologik muhit yaratish ham talabalarning ruhiy barqarorligini ta'minlashda muhim omil hisoblanadi. Mashhur pedagog V.A.Suxomlinskiy ta'lim jarayonining insonparvarlik tamoyillariga asoslanishi zarurligini ta'kidlab, shunday yozadi: "Ta'lim jarayonida eng muhim narsa – bu inson qalbiga yo'l topishdir" [4]. Bu fikr pedagogik faoliyatda talabalar bilan samimiy muloqot qilish, ularni tushunish va qo'llab-quvvatlash zarurligini ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Orlov Yu.M. Sanogennoe myshlenie. – Moskva, 1991.
2. Maslow A. Motivation and Personality. – New York, 1954.
3. Rogers C. On Becoming a Person. – Boston, 1961.
4. Suxomlinskiy V.A. Yurakni bolalarga beraman. – Toshkent, 1981.
5. G'oziyev E. Umumiy psixologiya. – Toshkent: O'qituvchi, 2002.
6. Davletshin M. Pedagogik psixologiya asoslari. – Toshkent, 2008.
7. Karimova V. Ijtimoiy psixologiya. – Toshkent

